

O b s a h

1.	ÚVOD (Šolc)	str.3
1.1.	Chemickotechnologický proces	3
1.2.	Chemické reakce, jejich klasifikace	4
1.3.	Složitý děje v chemickotechnologické praxi. Dílčí děj limitující celkovou reakční rychlost	8
2.	FYZIKÁLNÍ DĚJE NEJČASTĚJI LIMITUJÍCÍ KINETIKU TECHNOLOGICKÝCH POCHODŮ (Šolc)	11
2.1.	<u>Difúzní pochody</u>	11
2.1.1.	Fickův zákon difuze a jeho aplikace	11
2.1.2.	Aplikace Fickova zákona v časově ustálených podmínkách, koncentrační profil při ustálené difuzi	13
2.1.2.1.	Noyes-Nernstova rovnice	16
2.1.2.2.	Hixon-Crowelova rovnice	18
2.1.2.3.	Charakter řídicího děje	19
2.1.3.	Difuze v neustálených podmínkách. Řešení 2.Fickova zákona	22
2.1.3.1.	Řešení Fickovy rovnice substitucí $y = x/\sqrt{t}$	24
2.1.3.2.	Řešení difuzní rovnice ve formě nekonečné řady	34
2.1.3.3.	Řešení difuzní rovnice diferenční metodou	38
2.1.4.	Difuzní pochody v pevných látkách	44
2.1.5.	Objemový tok při difuzi, zdánlivé anomálie	48
2.2.	<u>Vznik nové fáze</u>	50
2.2.1.	Nukleace	50
2.2.2.	Růst nové fáze	54
2.3.	<u>Adsorpce</u>	59
2.3.1.	Fyzikální a chemická adsorpce, základní adsorpční izotermy	59
2.3.2.	Vícevrstvá fyzikální adsorpce, rovnice BET	61
2.3.3.	Vliv teploty na adsorpci	66
3.	KINETIKA CHEMICKÝCH REAKCÍ (Velich)	67
3.1.	<u>Homogenní reakce v uzavřené soustavě</u>	67
3.1.1.	Reakční rychlost izolované reakce	67
3.1.2.	Reakční rychlost v soustavě simultánních reakcí	69
3.1.3.	Integrované formy kinetických rovnic izolovaných reakcí	72
3.1.3.1.	Reakce I. řádu	72
3.1.3.2.	Reakce II. řádu	74
3.1.3.3.	Reakce III. řádu	76
3.1.3.4.	Reakce multého řádu	77
3.1.3.5.	Reakce zlomkových řádů	78
3.1.4.	Integrované formy kinetických rovnic jednoduchých simultánních reakcí	78

3.1.4.1.	Reakce bočné (paralelní) (Velich, Šolc)	79
3.1.4.2.	Reakce zvrtné (protisměrné)	84
3.1.4.3.	Reakce následné (konsekutivní)	86
3.1.4.4.	Reakce řetězové	91
3.1.4.5.	Teorie ustáleného stavu (Velich, Šolc)	94
3.2.	<u>Teorie rychlostní konstanty</u>	98
3.2.1.	Teplotní závislost rychlosti chemické reakce (Velich, Šolc)	98
3.2.1.1.	Srážková teorie rychlostní konstanty	100
3.2.1.2.	Teorie aktivovaného komplexu	102
3.3.	<u>Experimentální metody chemické kinetiky</u>	103
3.3.1.	Měření reakční rychlosti	104
3.3.2.	Měření celkového tlaku plyných reakčních soustav	104
3.3.3.	Měření objemových změn kapalných soustav - dilatometrie	104
3.3.4.	Měření optických vlastností	105
3.3.5.	Elektrochemické metody	105
3.3.6.	Měření reakčních tepel	105
3.3.7.	Stanovení stechiometrie reakce a reakčního mechanismu	109
3.3.8.	Určení reakčního řádu	110
3.3.9.	Určení kinetických parametrů reakce neizotermním postupem (Šolc)	113
3.4.	<u>Závislost reakční rychlosti na stupni konverze (Šolc)</u>	116
3.5.	<u>Oxidace NO při výrobě HNO₃, vysvětlení teplotní závislosti rychlosti této reakce (Šolc)</u>	123
3.6.	<u>Základy výpočtů reaktorů, kinetika reakcí v průtokových systémech (Šolc)</u>	125
3.6.1.	Vsádkový, dokonale promíchávaný reaktor	126
3.6.2.	Průtokový reaktor s pístovým tokem za izotermních podmínek	130
3.6.3.	Průtokový, dokonale míchaný reaktor	131
3.6.4.	Neizotermní režim reaktorů	137
4.	<u>KINETIKA HETEROGENNÍCH KATALYZOVANÝCH REAKCÍ (Šolc)</u>	141
4.1.	<u>Heterogenní katalýza, základní představa</u>	142
4.1.1.	Složení katalyzátoru a požadavky na jeho vlastnosti	143
4.1.2.	Metody přípravy katalyzátorů	146
4.2.	<u>Kinetika heterogenní katalyzované reakce</u>	147
4.2.1.	Modelové rovnice dílčích dějů pro systém v kinetické oblasti	149
4.2.2.	Rychlostní rovnice katalyzované reakce jako celku	152
4.2.3.	Závislost reakční rychlosti na stupni konverze	158
4.2.4.	Vliv teploty na heterogenní katalyzovanou reakci	160
4.3.	<u>Mechanismus katalyzovaného účinku</u>	162
4.3.1.	Katalytický účinek kovů	164
4.3.2.	Katalytický účinek polovodičů	165
4.4.	<u>Přenos hmoty difuzí</u>	167
4.4.1.	Aktivační energie difuzně řízené katalyzované reakce	175

4.4.2.	Experimentální určení faktoru účinnosti E	176
4.5.	<u>Příklady uspořádání reaktorů pro typické heterogenně katalyzované reakce</u>	177
5.	HETEROGENNÍ NEKATALYZOVANÉ REAKCE (Šolc)	179
5.1.	Model zmenšujícího se nezreagovaného jádra	180
5.1.1.	Popis dílčích kroků	181
5.1.2.	Kinetika reakcí u částic pevné fáze neměnné velikosti	182
5.1.3.	Kinetika reakcí u částic se zmenšující se velikostí	187
5.1.4.	Model kontinuální reakce	188
6.	POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA	189
7.	PŘÍLOHY	191
	Příloha I. Řešení 2.Fickova zákona pro typické úlohy jednodimenzionální difuze (Šolc)	192
	Příloha II. Studium kinetiky chemických reakcí termometric- kou metodou s použitím izoperibolického zdvojeného reakční- ho kalorimetru (Velich)	194